

Contactallergie in de anogenitale regio

H. Lapeere

De anogenitale regio is door zijn specifieke eigenschappen een belangrijke risicozone voor het ontwikkelen van een contactallergie. Een contacteczeem kan geïsoleerd voorkomen maar ook secundair op een vooraf bestaande dermatose. Een grondige anamnese naar gebruik van farmaceutica, cosmetica, luiers en menstruatiesproducten is cruciaal om de verantwoordelijke allergenen op te sporen.

Anogenitale dermatosen hebben een belangrijke impact op de levenskwaliteit van de patiënt. De jeuk of pijn die er vaak mee gepaard gaat kan aanleiding geven tot slaapstoornissen of dyspareunie. [1] Patiënten hebben vaak al jaren last en hebben al verschillende topica gebruikt vooraleer medisch advies te zoeken bij de huisarts, gastro-enteroloog, gynaecoloog of dermatoloog. In één studie wordt vermeld dat er gemiddeld 5,5 jaar verloopt sinds het begin van de symptomen en de diagnose van een contactallergie. [2]

De huid in de anogenitale regio is gevoelig voor irritatie door persisterende occlusie, frictie en blootstelling aan zweet, urine, vaginale/urethrale secreties en faeces. Deze factoren samen creëren de ideale omstandigheden voor het ontwikkelen van een contactallergie. [2]

De differentieel diagnose van anogenitale jeuk is vrij breed, en omvat onder meer lichen sclerosus, psoriasis, atopisch eczeem, seborrhoïsch eczeem, en irritatief of allergisch contact eczeem. Allergisch contacteczeem kan geïsoleerd voorkomen maar ook in combinatie met een onderliggende dermatose. Er wordt geadviseerd om snel te testen bij symptomen van chronische anogenitale jeuk en irritatie. [2]

De exacte prevalentie van contactallergie in de anogenitale regio is onduidelijk. Het percentage patiënten met een anogenitale dermatitis en tevens een klinisch relevante contactallergie varieert van 25% tot 50%. [3]

ORZAKEN VAN CONTACTALLERGIE IN DE ANOGENITALE REGIO

Een eerste groep producten die in verband gebracht worden met contactallergisch eczeem in de anogenitale regio zijn farmaceutische topica. Lokale anesthetica zoals lidocaïne, benzocaïne of cinchocaïne (synoniem dibucaïne) kunnen voorkomen in sprays, condooms, glijmiddel en zalfjes tegen aambeien. Deze laatste producten bevatten ook vaak een topisch corticosteroid zoals triamcinolone.

Wat cosmetica betreft, is het steeds aangewezen om het

gebruik van zepen, reinigingsemulsie, deodorant et cetera na te vragen. Vochtige doekjes kwamen een aantal jaar geleden in de kijker als oorzaak van anogenitaal eczeem door isothiazolines. Maar ze kunnen ook minder bekende allergenen bevatten zoals polyhexamethylene biguanide of chloorhexidine. [4,5] Hoewel producten voor de verzorging van babybiljetjes vaak al aangebracht worden op een geïrriteerde huid, bevatten ze toch heel wat allergenen zoals fragrances of lanoline.

De term Lucky Luke dermatitis wordt gebruikt als beschrijving voor eczeem op de laterale zijde van de biljetjes bij kinderen die luiers dragen. Dit eczeem wordt uitgelokt door elastieken van de luiers. In de literatuur worden positieve testen vermeld voor rubberadditieven zoals mercaptobenzothiazole en lijmen zoals para-tertiair butylphenol formaldehyde hars. [6,7] Maandverbanden, inlegkruisjes en tampons kunnen ook verschillende types allergenen bevatten die niet op de verpakking vermeld staan. Zo kunnen tampons fragrances bevatten, enkel de term *fresh* doet vermoeden dat deze producten geparfumeerd zijn. Andere allergenen die gerapporteerd worden zijn colofonium, acrylaten en methyl-dibromoglutaronitril. [8]

Een hoefijzervormig eczeem gluteaal is suggestief voor *toilet seat* dermatitis. De allergenen in WC-brillen zijn polyurethaan in plastic WC brillen, tropisch hout, colofonium in vernis van WC brillen, polypropyleen in plastic brillen. [9] Verder kunnen ook allergenen in reinigingsproducten achterblijven op de WC-bril en op die manier een contactallergie uitlokken. Tot slot moet ook vermeld worden dat kruiden en aroma's in de voeding ook contactallergie in de anogenitale kunnen uitlokken. In één studie werden 53 vrouwen met een chronische anogenitale dermatose getest met de Europese standaardreeks, aangevuld met een kruidenreeks die bestaat uit curry mix, witte peper, cayennepeper, nootmuskaat, koriander en uienpoeder 30% in vaseline en pepermintolie 2%. Van de geteste patiënten reageerde 28% op één of meer van deze kruiden. [3]

Dermatoloog, Dienst Dermatologie, UZ Gent

TREFWOORDEN

contactallergie - anogenitaal eczeem - jeuk

KEYWORDS

contactdermatitis - anogenital eczema - itch

LITERATUUR

1. Warshaw EM, Kimyon RS, Silverberg JJ, et al. Evaluation of patch test findings in patients with anogenital dermatitis. *JAMA Dermatol.* 2020;156(1):85-91.
2. Foley CC, White S, Merry S, et al. Understanding the role of cutaneous allergy testing in anogenital dermatoses: a retrospective evaluation of contact sensitization in anogenital dermatoses. *Int J Dermatol.* 2019;58(7):806-810.
3. Vermaat H, Smienk F, Rustemeyer T, Bruynzeel DP, Kirtschig G. Anogenital allergic contact dermatitis, the role of spices and flavour allergy. *Contact Dermatitis.* 2008;59(4):233-7.
4. Leysen J, Goosens A, Lambert J, Aerts O. Polyhexamethylene biguanide is a relevant sensitizer in wet wipes. *Contact Dermatitis.* 2014;70(5):323-5.
5. Opstrup MS, Johansen JD, Bossi R, Lundov MD, Garvey LH. Chlorhexidine in cosmetic products - a market survey. *Contact Dermatitis.* 2015;72(1):55-8.
6. Onken AT, Baumstark J, Belloni B, Ring J, Schnopp C. Atypical diaper dermatitis: contact allergy to mercapto compounds. *Pediatr Dermatol.* 2011; 28(6):739-41.
7. Di Altobrando A, Gurioli C, Vincenzi C, Bruni F, Neri I. Allergic contact dermatitis caused by the elastic borders of diapers. *Contact Dermatitis.* 2020;82(1):71-72.
8. Desmedt B, Marcelis Q, Zhilivoda D, Deconinck E. Sensitizing fragrances in absorbent hygiene products. *Contact Dermatitis.* 2020;82(5):279-282.
9. Dorfman CO, Barros MA, Zaenglein AL. Contact dermatitis to training toilet seat (potty seat dermatitis). *Pediatr Dermatol.* 2018;35(4):e251-e252.

CORRESPONDENTIEADRES

Hilde Lapeere

E-mail: hilde.lapeere@uzgent.be